

ความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเขตเทศบาลตำบลลูกแก
อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

A People Empowerment in Community Solid Waste Management of
Lukkae Tambon Municipality, Amphoe Tha Maka, Kanchanaburi Province

จิระพัชร์ คูเลิศตระกูล¹ และสุธรรม รัตนโชติ¹

Jirapuch Kulertrakul¹ and Sudham Rattanachot¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยศึกษาจาก ครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองของเทศบาลตำบลลูกแก จำนวน 311 ครั้วเรือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.8266 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูล และทดสอบสมมติฐานด้วย one way ANOVA และสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยสมการการถดถอยเชิงเส้นตรงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเข้มแข็งของประชาชนโดยภาพรวม, ด้านการร่วมกระทำ, ด้านการร่วมคิด และด้านการร่วมรู้สึก อยู่ในระดับมาก ส่วนระดับความเข้มแข็งของประชาชนด้านความเป็นเจ้าของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม แตกต่างไปตามอายุ, ระดับการศึกษา, ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย, ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครั้วเรือน, อาชีพหลักของครั้วเรือน, ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน, การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน, ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และ ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

คำสำคัญ : ความเข้มแข็งของประชาชน การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

ABSTRACT

This research had a purpose for studying the people empowerment in solid waste management of Lukkae Tambon Municipality, Amphoe Tha Maka, Kanchanaburi Province. The data had been collected by using the questionnaire through 311 households. The reliability of questionnaire was 0.8266. The statistics were applied for describing the data such as frequency, percent, mean, standard deviation. The hypotheses were tested by one way ANOVA and constructed the model of relationship between independent and dependent variable by multiple linear regression. The findings were the level of the people empowerment as a whole and in aspect physically, intellectually and

¹ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จ. นครปฐม 73000

Department of Public and Private Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

emotionally involved were falling in high. However the aspect of sense of belonging was falling in moderate. In hypothesis testing it was found that the differences in the socio-economic statuses such as ages, education, waste management knowledge, household income, occupation, period of settlement, the position of administration in community organization, frequency of participation in social activities, frequency of political involvement significantly affected the level of people empowerment at $\alpha = 0.05$

Keywords : people empowerment, solid waste management

E-mail : subhattra_ch@hotmail.com, sudham@su.ac.th

คำนำ

ในปัจจุบัน เทศบาลตำบลลูกแก ได้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ของตน โดยมีบุคลากรและอุปกรณ์ที่สามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดจากบ้านเรือนที่อยู่อาศัยยังคงสูง ทำให้ระยะเวลาการจัดการขยะมูลฝอยล่าช้า และสิ้นเปลืองงบประมาณในการนำขยะมูลฝอยไปฝังกลบที่บ่อขยะเอกชน ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตเทศบาลตำบลลูกแก

ดังนั้นการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ด้านการลด การคัดแยก และ ใช้ประโยชน์ขยะชุมชนที่ถูกหลักวิชาการจากภาครัฐ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงานจัดการขยะในปัจจุบันได้ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติจริง แม้ว่าภาครัฐ จะมีนโยบาย แผน และ การดำเนินงานในด้านที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากมายหลายประการเพื่อแก้ปัญหา แต่การแก้ปัญหาที่ผ่านมาส่วนใหญ่ จะเป็นการกำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาจากกระทรวง ทบวงกรมต่างๆ ที่หยิบยื่นให้กับประชาชน ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ แต่ผลลัพธ์ที่ได้กลับกลายเป็นความล้มเหลวและไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากประชาชนยังคงไม่ให้ความร่วมมือร่วมใจในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างจริงจัง ประชาชนยังคงขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และมองไม่เห็นคุณค่าของการดำเนินการซึ่งมิได้ริเริ่มโดยประชาชนเอง ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เริ่มตระหนักว่าการแก้ปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้บรรลุผลและเกิดกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคตนั้น จำเป็นต้องมีความเข้มแข็งของชุมชนเป็นฐานสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานต่างๆจึงพยายามปรับบทบาทของตน ให้กลายเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร่วมกันเพื่อให้ชุมชนต่างๆ มีความเข้มแข็งในที่สุด (จำลอง โพรธิบุญ 2545 : 473)

ปัจจุบันเทศบาลตำบลลูกแก มีนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืนของเทศบาลตำบลลูกแกให้เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง และประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยความเข้มแข็งของประชาชน โดยจะเห็นได้ว่าปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนเป็นปัญหาสำคัญซึ่งควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังนั้นหากประชาชนยังคงขาดความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาผลกระทบต่างๆที่เกิดจากขยะมูลฝอย คงไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในชุมชนเขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ต่อเทศบาลตำบลลูกแก ตำบลคอนขมิ้น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

ในการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร** คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การปกครองของเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ครอบคลุมพื้นที่ 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1, 6, 9, 8, 7, 9 (ในเขตเทศบาล) จำนวนทั้งสิ้น 1,406 ครัวเรือน **กลุ่มตัวอย่าง** คือ ครัวเรือน 311 ครัวเรือน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณหาค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane 1976, อ้างถึงใน สมสมาน อาษารัฐ 2548 : 42)

2. **ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ** ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย, ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน, อาชีพหลักของครัวเรือน, ขนาดของครัวเรือน, ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน, ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน, การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน, ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน, การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน, ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน, ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ การร่วมกระทำ (physically involved), การร่วมคิด (intellectually involved), การร่วมรู้สึก (emotionally involved), ความเป็นเจ้าของชุมชนชุมชน (sense of belonging)

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา** เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และประเมินค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด

มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 2 คน และแบบสอบถามในส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความเข้มแข็งของประชาชนมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8266

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ระดับความเข้มแข็งของกลุ่มตัวอย่างในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิเคราะห์ ระดับความเข้มแข็งของกลุ่มตัวอย่างในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี แสดงไว้ในตารางที่ 1 พบว่า ระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกในแต่ละด้าน พบว่าประชาชนมีระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ด้านการร่วมกระทำ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก และด้านความเป็นเจ้าของชุมชนชุมชน ตามลำดับ โดยเฉพาะด้านความเป็นเจ้าของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความเข้มแข็งของกลุ่มตัวอย่างในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอย	n	Mean	S.D.	ค่าระดับ
1. การร่วมกระทำ (physically involved)	311	3.66	.53	มาก
2. การร่วมคิด (intellectually involved)	311	3.65	.45	มาก
3. การร่วมรู้สึก (emotionally involved)	311	3.57	.46	มาก
4. ความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)	311	3.26	.56	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5	.38	มาก

2. ทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดย จำแนกตามตัวแปรอิสระ แสดงไว้ในตารางที่ 2 พบว่า ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม แตกต่างไปตามอายุ, ระดับการศึกษา, ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย, ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน, อาชีพหลักของครัวเรือน, ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน, การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน, ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และ ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$ ส่วนเพศ, ขนาดของครัวเรือน, ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน, การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และ ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน ไม่มีผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดย จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
ระดับความเข้มแข็งโดยรวม	เพศ						
	ชาย	123	3.5772	.41188	2.395	.123	ไม่แตกต่าง
	หญิง	188	3.5085	.36286			
	อายุ						
	25ปี และต่ำกว่า	28	3.2036	.22809	7.478	.000	แตกต่าง
	26 – 35 ปี	48	3.5438	.37835			
	36-45 ปี	79	3.4975	.37884			
	46 – 55 ปี	79	3.6722	.42182			
	56-65 ปี	67	3.5269	.32314			
	66 ปี ขึ้นไป	10	3.71	.25473			
	ระดับการศึกษา						
	ไม่เกินประถมศึกษา	111	3.4955	.38249	8.044	.000	แตกต่าง
	มัธยมศึกษา/ปวท.	87	3.4368	.33258			
	อนุปริญญา / ปวช. / ปวส.	41	3.5028	.37781			
	ปริญญาตรี	69	3.7210	.37734			
	ปริญญาโทและสูงกว่า	3	4.0833	.40415			
	ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย						
	น้อย	52	3.3760	.32966	40.983	.000	แตกต่าง
	ปานกลาง	204	3.4765	.33405			
	มาก	55	3.9064	.38189			
	ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน						
น้อยกว่า10,000	116	3.3759	.37139	15.461	.000	แตกต่าง	
10,001 – 30,000	130	3.5765	.33336				
30,001 – 50,000	47	3.7660	.35633				
50,001 ขึ้นไป	18	3.6694	.46245				

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดย จำแนกตามตัวแปรอิสระ (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
ระดับความเข้มแข็งโดยรวม	อาชีพหลักของครัวเรือน						
	เกษตรกร / ปศุสัตว์ / ประมง	2	3.0000	.49497	3.976	.001	แตกต่าง
	ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว	203	3.5138	.38151			
	รับจ้าง / รับเหมาทั่วไป	51	3.4706	.30003			
	รับราชการ/ งานรัฐวิสาหกิจ	24	3.7583	.28463			
	พนักงาน / ลูกจ้างบริษัทเอกชน	24	3.7250	.46602			
	ไม่ประกอบอาชีพ	2	3.1000	.35355			
	อื่นๆ	5	3.5000	.55114			
	ขนาดของครัวเรือน						
	1-3 คน	93	3.5538	.38308	1.297	.275	ไม่แตกต่าง
	4-6 คน	185	3.5514	.38435			
	7 คนขึ้นไป	33	3.6212	.37936			
	ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน						
	1- 10 ปี	70	3.3336	.36492	8.591	.000	แตกต่าง
	11- 20 ปี	30	3.4433	.35129			
	21 – 30 ปี	45	3.5689	.37663			
	31 - 40 ปี	49	3.6153	.29087			
	41 ปีขึ้นไป	117	3.6342	.39379			
	ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน						
	ริมถนนสายหลัก	101	3.5743	.38273	1.470	.211	ไม่แตกต่าง
	ริมชายฝั่งแม่น้ำ	24	3.4208	.27933			
	ในซอยต่างๆ ห่างจากตลาดสด	110	3.5673	.41939			
	ในซอยต่างๆ ใกล้ตลาดสด	51	3.4804	.35158			
	ในตลาดสด	25	3.4640	.35430			
	การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน						
	ไม่ใช่	208	3.4776	.36843	15.014	.000	แตกต่าง
	ใช่	103	3.6529	.38924			

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดย จำแนกตามตัวแปรอิสระ (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	n	Mean	S.D.	F	Sig.	ทดสอบสมมติฐาน
ระดับความเข้มแข็งโดยรวม	ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน						
	ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	4	3.6125	.21747	6.84	.000	แตกต่าง
	แทบจะไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	3	3.6667	.05774			
	บางครั้ง ตามความจำเป็น	33	3.3364	.33007			
	แทบจะทุกครั้งที่ได้รับการเชื้อเชิญ	56	3.3795	.39997			
	ทุกครั้งที่ได้รับการเชื้อเชิญ	215	3.6037	.37120			
	การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน						
	ไม่ใช่	284	3.5246	.38156	2.260	.106	ไม่แตกต่าง
	ใช่	26	3.6712	.39017			
	ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน						
	ไม่เคยเข้าร่วม	3	3.5	.34641	4.256	.002	แตกต่าง
	แทบจะไม่เคยเข้าร่วม	3	3.6167	.20207			
	บางครั้ง	5	3.35	.42131			
	แทบจะทุกครั้ง	17	3.1882	.33519			
	ทุกครั้ง	283	3.5594	.37865			
	ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน						
น้อยที่สุด	-	-	-	1.290	.278	ไม่แตกต่าง	
น้อย	50	3.4910	.34504				
ปานกลาง	207	3.5304	.41298				
มาก	52	3.5837	.28314				
มากที่สุด	2	3.9500	.21213				

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ของ Multiple Linear Regression

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	1.880	.250		7.527	.000
เพศ	-5.19E-03	.039	-.007	-.133	.894
อายุ	7.688E-02	.018	.263	4.28	.000
ระดับการศึกษา	5.945E-02	.020	.184	3.025	.003
ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย	.238	.032	.365	7.367	.000
ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน	7.530E-02	.025	.170	3.044	.003
อาชีพหลักของครัวเรือน	-5.24E-03	.017	-.015	-.303	.762
ขนาดของครัวเรือน	-3.05E-02	.031	-.048	-.991	.322
ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน	1.135E-02	.015	.047	.761	.447
ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน	-1.18E-02	.014	-.040	-.826	.410
การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน	8.923E-02	.041	.110	2.194	.029
ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน	2.523E-02	.025	.054	1.016	.310
การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน	3.561E-02	.066	.026	.536	.592
ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน	2.429E-02	.032	.037	.755	.451
ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน	.104	.031	.162	3.413	.001

เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงเส้นตรงพหุคูณ $\hat{y} = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$

ได้เป็นตัวแทนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

$$\hat{y} = 1.880 + 0.263X_1 + 0.184X_2 + 0.365X_3 + 0.170X_4 + 0.110X_5 + 0.162X_6$$

เมื่อ \hat{y} = ค่าทำนายระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

X_1 = อายุ

X_2 = ระดับการศึกษา

X_3 = ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย

X_4 = ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน

X_5 = การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน

X_6 = ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน

ดังนั้นอายุ, ระดับการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย, ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน, การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน และ ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน จึงเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถใช้ทำนายระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สรุปผลและเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม เขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามระดับความเข้มแข็งของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชนมีระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ด้านการร่วมกระทำ มากที่สุดรองลงมาคือ ด้านร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก และด้านความเป็นเจ้าของชุมชน ตามลำดับ โดยเฉพาะด้านความเป็นเจ้าของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรให้ความสนใจในการพัฒนาความเข้มแข็งด้านนี้ให้สูงขึ้น

2. การทดสอบสมมติฐานความแตกต่าง พบว่า ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม แตกต่างไปตามอายุ, ระดับการศึกษา, ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย, ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน, อาชีพหลักของครัวเรือน, ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน, การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน, ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และ ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$ ส่วน เพศ, ขนาดของครัวเรือน, ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน, การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และ ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน ไม่มีผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

3. อายุ, ระดับการศึกษา, ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย, ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน, การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน และ ระดับความเหมาะสมในการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลลูกแก ตามความคิดเห็นของประชาชน เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้สามารถทำนายระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอแนะทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตเทศบาลตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

1. ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ด้านความเป็นเจ้าของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านอื่นๆ และโดยรวมอยู่ในระดับมาก จึงควรให้ความสนใจในการพัฒนาความเข้มแข็งด้านนี้ให้สูงขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐต่างๆ รวมทั้งเทศบาลตำบลลูกแก ควรเพิ่มโอกาสให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรักษาผลประโยชน์ของชุมชนด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนด้วยตนเอง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิถีคิดและวิถีทำงานของบุคลากรภาครัฐ จากการเป็นผู้สั่งการ ให้เป็นผู้สนับสนุนในการจัดการ เพื่อให้ประชาชนแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน (Sense of belonging) มากขึ้น

2. อายุ มีผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยประชาชนที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มว่ามีระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมสูงขึ้น จากการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ 25 ปี และต่ำกว่า มีระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนน้อยที่สุด จึงควรจัดโครงการรณรงค์ "ลดขยะ ลดโลกร้อน" ภายในชุมชนและสถานศึกษาต่างๆ โดยให้ประชาชนที่มีอายุ 25 ปี และต่ำกว่า ได้เข้าเป็นสมาชิกและเป็นแกนนำในการร่วมจัดกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้ประชาชนที่มีอายุ 25 ปี และต่ำกว่า ให้มีระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนสูงขึ้น

3. ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยประชาชนที่จบการศึกษาสูงขึ้น และมีความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น จะมีความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยสูงขึ้นอย่างสอดคล้องกันโดยตรง จึงควรจัดฝึกอบรมสัมมนาและประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นและถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และควรมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เช่น จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิลและขยะอินทรีย์ต่างๆ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำจัดขยะอันตรายหรือขยะมีพิษต่างๆ เช่น วิธีการกำจัดถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟ ขวดสารเคมีหรือยาฆ่าแมลงต่างๆ ให้กับประชาชน ทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของขยะมูลฝอย, สามารถเข้าใจถึงหลักการต่างๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างแท้จริง

4. ระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน มีผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยประชาชนที่มีระดับรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือนสูง มีแนวโน้มว่าจะมีความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนสูงขึ้น จึงควรสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยด้วยการจัดโครงการเพื่อสร้างรายได้และผลประโยชน์ให้กับผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ให้หันมาร่วมกันจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างจริงจัง เช่น จัดโครงการธนาคารขยะ, โครงการขยะแลกไข่, ตั้งกลุ่มอาชีพผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นต้น

5. ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน มีผลต่อความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลูกแกมาเป็นระยะเวลานานมากขึ้น จะมีความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยสูงขึ้นอย่างสอดคล้องกันโดยตรง ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ซึ่งได้แก่เทศบาลตำบลลูกแก, สถาบันการศึกษา, องค์กรชุมชน รวมทั้งภาคเอกชนต่างๆ จึงควรให้ความร่วมมือในการฝึกกำลังดำเนินงานเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้ประชาชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองอย่างจริงจัง ด้วยการ

กระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมให้คนในชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เป็นระยะเวลาไม่นานนักเกิดความตระหนักถึงความเป็นเจ้าของชุมชน เกิดความรักและห่วงใยชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาอันยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานจัดการของเสียและสารอันตราย.

คู่มือประชาชน เพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด กชกร พับลิชชิ่ง, 2550.

จำลอง โพธิ์บุญ. "ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม" วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 42 ฉบับที่ 4 (2545) : 471-510.

เทศบาลตำบลลูกแก สำนักปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2550 - 2554)

[online]. Accessed 21 มีนาคม 2552. Available from

[http : //www.lukkae.go.th/UserFiles/Plans/pdf1.pdf](http://www.lukkae.go.th/UserFiles/Plans/pdf1.pdf)

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS . นนทบุรี : บิสิกเนสอาร์แอนดีดี, 2551.

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี. หลักสูตร ผู้นำระดับพื้นฐาน (ผู้นำการพัฒนา) ตามโครงการพัฒนาศักยภาพนักจัดการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2552. เอกสารประกอบการฝึกอบรมผู้นำชุมชน. เพชรบุรี : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนเพชรบุรี สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2552.

สมสมาน อาษาวิรัฐ. "การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2548.

สุธรรม รัตนโชติ. การสร้างพลังพนักงาน (Employee empowerment). เอกสารประกอบการศึกษา. เพชรบุรี :

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี, 2550. (เอกสารอัดสำเนา)